

MAKTABGACHA TA'LIM: BOLANING SHAXS SIFATIDA SHAKLLANISHIDAGI BOSHLANG'ICH BOSQICH

Payzullayeva Oltinoy Madiyor qizi

*Nukus davlat pedagogika instituti Ellikqa'la
pedagogika fakulteti 2- kurs talabasi*

Annotatsiya: Ushbu maqolada maktabgacha ta'limning bola rivojlanishidagi o'rni va ahamiyati yoritilgan. Intellektual, ijtimoiy va emotsional qobiliyatlarni rivojlantirishda ta'lim va tarbiyaning roli tahlil qilinadi. Shuningdek, ta'lim mazmuni, o'yin faoliyatining ahamiyati va oila hamda muassasa hamkorligi masalalari ko'rib chiqiladi. Maqola maktabgacha ta'limda innovatsion yondashuvlarning muhimligini ko'rsatadi.

Kalit so'zlar: Maktabgacha ta'lim, Bola rivojlanishi, Ta'lim mazmuni, O'yin faoliyati, Oila va muassasa hamkorligi, Innovatsion yondashuvlar

Kirish

Maktabgacha ta'lim bolalar rivojlanishining ilk va eng muhim bosqichi bo'lib, bu davrda ularga asosiy bilimlar, ijtimoiy ko'nikmalar va shaxsiy fazilatlar singdiriladi. Ushbu ta'lim bosqichi bolaning kelajakdagi intellektual va ma'naviy rivojlanishiga poydevor yaratadi. Zamonaviy pedagogik yondashuvlar maktabgacha yoshdagi bolalarning tabiiy qobiliyatlarini rivojlantirishga yo'naltirilgan.

Asosiy qism tahlili

Maktabgacha ta'limning asosiy maqsadi va vazifalari

Maktabgacha ta'limning asosiy maqsadi – bolalarda har tomonlama rivojlanishni ta'minlashdir. Bunda quyidagi vazifalar dolzarb hisoblanadi:

1. Intellektual rivojlanish: Matematik asoslar, ijodiy fikrlash, muammolarni hal qilish ko'nikmalarini rivojlantirish.
2. Jismoniy rivojlanish: Sog'lom turmush tarzi asoslarini o'rgatish, bolaning harakat faolligini oshirish.
3. Ijtimoiy-emotsional rivojlanish: Jamoada muloqot qilish, hissiyotni boshqarish va ijtimoiylashish ko'nikmalarini shakllantirish.
4. Estetik tarbiya: San'at, musiqiy madaniyat va tabiatga mehr uyg'otish.

Maktabgacha ta'limning mazmuni

Maktabgacha ta'limda bolaning yoshiga mos ravishda quyidagi yo'nalishlarda ta'lim mazmuni shakllantiriladi:

1. Bilim berish: Ilk savodxonlik, matematika, tabiatshunoslik, til va nutqni rivojlantirish.
2. Tarbiya berish: Ma'naviyat, axloq-odob qoidalari va vatanparvarlikka bo'lgan muhabbatni singdirish.
3. Ijodiy rivojlanish: Tasviriy san'at, musiqa va qo'l mehnatida bolalarning qobiliyatlarini namoyon qilish.

Innovatsion yondashuvlar

MODERN EDUCATIONAL SYSTEM AND INNOVATIVE TEACHING SOLUTIONS

Bugungi kunda maktabgacha ta'lim tizimida quyidagi innovatsion metodlar keng qo'llanilmoqda:

Montessori metodi: Bolaning mustaqilligini rivojlantirish va individual yondashuvni ta'minlash.

STEAM-ta'lim: Ilm-fan, texnologiya, muhandislik, san'at va matematika asoslarini o'yin orqali o'rgatish.

O'yin texnologiyalari: Didaktik va rolli o'yinlar orqali o'rganish jarayonini qiziqarli qilish.

Oila va ta'lim muassasalari hamkorligi

Oila va maktabgacha ta'lim muassasalarining birgalikdagi faoliyati bolaning har tomonlama rivojlanishi uchun muhimdir. Ota-onalar bolalarning uyda olgan bilimlarini mustahkamlash, ularga qulay muhit yaratish orqali ta'lim jarayoniga faol jalb qilinishi kerak.

Maktabgacha ta'limning jamiyatdagi ahamiyati

Jamiyat taraqqiyotining asosiy mezonini bo'lgan barkamol avlodni shakllantirishda maktabgacha ta'lim muhim o'rin tutadi. Bolalar bu bosqichda olgan bilim va ko'nikmalar ularning keyingi bosqichlarda muvaffaqiyat qozonishida asos bo'ladi. Shu sababli, maktabgacha ta'limni rivojlantirish jamiyatning ijtimoiy va iqtisodiy taraqqiyoti uchun strategik ahamiyatga ega.

Xulosa

Maktabgacha ta'lim bolaning kelajakdagi hayotida asosiy o'rin tutadigan poydevor bo'lib, uning intellektual, ijtimoiy va ma'naviy rivojlanishini belgilaydi. Ushbu bosqichda bola ilk bilimlarni egallash bilan birga, mustaqil fikrlash, jamoada muloqot qilish va o'zini boshqarish ko'nikmalarini ham o'rganadi. Ta'lim muassasalarida innovatsion yondashuvlar, jumladan, o'yin texnologiyalari va shaxsga yo'naltirilgan pedagogik usullarni qo'llash bolalarning qiziqishini oshiradi va o'qish jarayonini samarali qiladi.

Jamiyat taraqqiyoti va millatning kelajagi yosh avlodning ta'lim va tarbiyasiga bevosita bog'liq. Shunday ekan, maktabgacha ta'limni rivojlantirishga davlat miqyosida e'tibor qaratish nafaqat hozirgi davr talabi, balki kelajak uchun eng muhim investitsiyalardan biri hisoblanadi. Zamonaviy pedagogik usullarni joriy etish, sifatli ta'lim muhitini yaratish va malakali mutaxassislarni tayyorlash orqali maktabgacha ta'lim tizimini yanada takomillashtirish imkoniyatiga egamiz.

Maktabgacha ta'lim – bu faqat boshlang'ich bosqich emas, balki barkamol avlodni shakllantirish uchun eng asosiy poydevordir. Shu sababli, bu bosqichdagi har bir qadam katta mas'uliyat va e'tiborni talab qiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning maktabgacha ta'lim sohasini rivojlantirish bo'yicha farmon va qarorlari.
2. O'zbekiston Respublikasi "Maktabgacha ta'lim to'g'risida"gi qonuni.

MODERN EDUCATIONAL SYSTEM AND INNOVATIVE TEACHING SOLUTIONS

3. Vygotskiy, L.S. (1984). Psixologiya rivojlanish asoslari. Moskva: Pedagogika nashriyoti.
4. Davletshin, N.M. (1982). Bolalar psixologiyasi. Toshkent: O'qituvchi nashriyoti.
5. Bronfenbrenner, U. (1979). The Ecology of Human Development. Cambridge, MA: Harvard University Press.
6. Qosimova, D., va Karimova, N. (2020). Maktabgacha yoshdagi bolalarni tarbiyalashda o'yin texnologiyalari. Toshkent: Fan va texnologiya nashriyoti.

